

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΕΚΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

ΔΙΑ ΤΙ ἄρά γε ὁ θεηγόρος Παῦλος τόσον σύντομα ἐλάλησε περὶ τῆς μέθης; Παρήγγειλεν, ἵνα μὴ μεθυσκώμεθα οἴνω, ἐπειδὴ ἐστὶν ἄσωτεία. « μὴ μεθύσκεσθε, εἶπεν, οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτεία ». Ταῦτα δὲ εἰ- πὼν, ἔπαυσε παντελῶς τὸν περὶ μέθης λόγον. Μήπως ἡ μέθη ἐστὶν ἁμαρτία μικρὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάλησε περὶ αὐτῆς ὀλίγα; Οὐχί· αὐτὴ ἐστὶν ἁμαρτία πολλὰ μεγάλη· διότι ὁ αὐτὸς Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Γα-

Γαλ. 5.
19. — 21.

λάτας, συνηρίθμησε τὴν μέθην μετὰ τῶν φοβερῶν ἀμαρτημάτων, τῶν κλειόντων τὴν θύραν τῆς θείας βασιλείας εἰς τοὺς ταῦτα πράσσοντας. « Φανερά δέ ἐστιν, εἶπε, τὰ » ἔργα τῆς σαρκός· ἀτινά ἐστι μοιχεία, πορ- » νεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, » φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐ- » ριθεΐαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φό- » νοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τού- » τοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεἶ- » πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, βασι- » λείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι ». Διὰ τί οὖν τόση συντομία καὶ ὀλιγολογία περὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἀμαρτίας, ἣτις κλείει τὴν θύραν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐπομένως ἀπελπίζει παντελῶς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀπολαύσεως τῆς αἰωνίου σωτηρίας; Μήπως κατὰ τοῦτο, καθ' ὃ δηλονότι τὰ περὶ αὐτῆς σύντομα λόγια περιέχουσι πάντα, ὅσα εἰσὶν ἀναγκαῖα πρὸς τὴν τῆς μέθης νομοθεσίαν τε καὶ διδασκαλίαν; Ναι, καὶ κατὰ τοῦτο, πλὴν πιθανώτερον φαίνεται, ὅτι μετῆλθε τὴν συντομίαν, ἐπειδὴ τὸσον φανερά καὶ γνωστά εἰσι τὰ ἐκ τῆς μέθης κακὰ, ὥστε καθεὶς καὶ βλέπει, καὶ αἰσθάνεται αὐτὰ, ἐπομένως δὲ οὐδεμίαν ἔχει χρείαν διεξοδικῆς νομοθεσίας· καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ πράγματα δεικνύουσιν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι βλέποντες τὰ μεγάλα τῆς μέθης κακὰ, ὡς τυφλοὶ οὐ βλέπουσιν αὐτὰ· καὶ αἰσθανόμενοι τὴν ἐξ αὐτῆς βλάβην, ὡς ἀναισθητοὶ οὐκ αἰσθάνονται αὐτῆς. Καλὸν οὖν καὶ ὠφέλιμον, ἵνα περὶ αὐτῆς λαλήσωμεν σήμερον.

Ἐὰν ἀνοίξῃς τὴν θεῖαν γραφὴν, βλέπεις

εὐθὺς εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πρώτου βιβλίου αὐτῆς δύο φορικτὰ καὶ φοβερά παραδείγματα, ἀποδεικνύοντα, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ δοῦλοι τοῦ θεοῦ, ὅταν μεθυσθῶσι, παιοῦσιν ἔργα ἄτοπα καὶ ἀλλόκοτα καὶ ἄνομα. Ἄνδρες δίκαιοι καὶ ἅγιοι ἦσαν ὁ Νῶε καὶ ὁ Λῶτ, ὡς καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ τῶν ἔργων περὶ αὐτῶν ἐμαρτύρησεν ὁ θεός· περὶ μὲν τοῦ Νῶε εἶπε· « Νῶε ἄνθρωπος δίκαιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ θεῷ εὐηρέσθησε Νῶε »· περὶ δὲ τοῦ Λῶτ· « Ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τούτῳ τοῦ μὴ καταστρέφαι τὴν πόλιν, περὶ ἧς ἐλάλησας ». Καὶ τὸν μὲν Νῶε ἐφύλαξεν ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ παγκοσμίου κατακλισμοῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν δεύτερον πατέρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους· τὸν δὲ Λῶτ ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν Σοδὸμων, δι' ἀγγέλων χειραγωγήσας αὐτὸν εἰς τῆς σωτηρίας τὸ ὄρος. Ὅταν ὅμως ἐμέθυσαν, τότε ἡ μέθη μηδὲν εὐλαβηθεῖσα τὴν ἀγιότητα τῆς ψυχῆς αὐτῶν, κατέστησεν αὐτοὺς ἀναισθητοὺς πταιίστας. Ὁ μὲν Νῶε κατέκειτο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γυμνός, καὶ τὸσον ἐστερημένος αἰσθήσεως, ὥστε ὁ Χάμ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ εἶδε τὴν ἄσεμνον αὐτοῦ γύμνωσιν· ὁ δὲ Σὴμ καὶ Ἰάφεθ λαβόντες τὸ ἱμάτιον, « Ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς, καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν »· ὁ δὲ Λῶτ εἰς τόσην ἀναισθησίαν ἐδυθίσθη, ὥσε ἐγένετο αἰμομίκτης, μετὰ τῶν ἰδίων θυγατέρων συμμιγείς, καὶ μὴ διακρίνας, τί ποιεῖ. Καὶ συγγνωστοὶ μὲν αὐτοὶ οἱ δύο ἄνθρωποι διὰ τὰ τοιαῦτα

Γεν. 6. 9.

Γεν. 19. 21.

Γεν. 9. 23.

παραπτώματα, ὁ μὲν Νῶε ἐπειδὴ πρῶτος « Ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα », καὶ ἔπιεν οἶνον, ὅθεν οὐκ ἐγίνωσκε τὴν ἐκ τοῦ οἴνου μέθην, οὐδὲ τῆς μέθης τὰ ἀποτελέσματα· ὁ δὲ Λῶτ, ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν θυγατέρων πλανηθεὶς, ἐμέθυσε. Καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα μόνον τὰ ἀμαρτήματα ἐποίησαν, ἐπειδὴ ἄπαξ καὶ μόνον ἐμέθυσαν.

Ἐὰν δὲ στρέψῃς τὰ ὄμματα πρὸς τοὺς μεθύσους, βλέπεις διάφορα καὶ πολυποίκιλα θεάματα, πάντα δὲ ἐλεεινά καὶ ἀξιοδάκρυτα· ἐπειδὴ τὰ πνευματώδη ποτὰ ἐνεργοῦσι κατὰ τὰς διαφοροὺς αὐτῶν ιδιότητας, καὶ κατὰ τὰς διαφοροὺς καταστάσεις καὶ κράσεις τοῦ τῶν πολυποτῶν σώματος· διὰ τοῦτο, οὗτος μὲν μεμεθυμένος ὢν, γελοῦ ἀτάκτως, καὶ μηδεμίαν ἔχη γέλωτος αἰτίαν· ἐκεῖνος δὲ κλαίει ἀπαρηγόρητα, καὶ μηδὲν λυπηρὸν αὐτὸν ἀναγκάζει· οὗτος κλονεῖ τὴν κεφαλὴν, ὡς κλονεῖται ἡ ἀνεμώνη· ἐκεῖνου ἡ κεφαλὴ κλίνει ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ κρέμαται, ὡς ἡ σταφυλὴ ἐκ τῆς ἀμπέλου· οὗτος ἐξερευγεται θάλασσαν λόγων, μηδὲ σειρὰν ἐχόντων, μηδὲ σύνδεσμον, μηδὲ σύνταξιν, μηδὲ νόημα· ταυτολογίαι εἰσὶ τὰ λόγια αὐτοῦ, καὶ ἀντιφάσεις, καὶ παραλογισμοὶ ἀλογώτεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἐξερχομένων ἐκ τοῦ στόματος τῶν μωρῶν καὶ ἀφρόνων· ἐκεῖνος ὡς κωφὸς οὐκ ἀκούει, καὶ ὡς ἀλαλος, οὐ λαλεῖ· μόλις γρουλλίζει, ἢ κρώζει· ἐκεῖνος ἔχει πρόσωπον κατακόκκινον, ὀφθαλμοὺς σπινθηροβόλοῦντας, στόμα ἀφρίζον, κραυγάζει ἄγρια, ὑβρίζει ἀναισχύντως, φοβερίζει παραλόγως, πλήττει

ἀδίκως· θεάμα ἐστὶ φοβερὸν, δαιμονιζόμενος φαίνεται, ἢ θηρίον ἀγριώτατον μᾶλλον, ἢ ἄνθρωπος· ὁ ἄλλος ἔχει πρόσωπον ὠχρόλευκον, ὀφθαλμοὺς νενεκρωμένους, γλῶσσαν παράλυτον, μέλη ἀκίνητα· νεκρὸς ἐστὶ μᾶλλον, ἢ ζῶν, ὡς νεκρὸν δὲ βαστάζοντες αὐτὸν οἱ φίλοι, φέρουσιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ θεάμα ἐλεεινόν, λύπην τῆς γυναικὸς, ὄνειδος τῶν τέκνων, αἰσχύνην τῶν συγγενῶν, καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ χαρὰν καὶ γέλωτα. Ἀληθῶς διάφορα ἀποτελέσματα ποιεῖ ἡ μέθη εἰς τοὺς μεθύσκοντας, πλὴν ἓν ἐστὶ κοινόν, ἢ βλάβη δηλαδὴ τῶν φρενῶν· διότι πᾶς μεθυσμένος ἀποδεικνύει φανερά, ὅτι ἡ μέθη καὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ ἔφθειρε, καὶ τὸ διακριτικὸν ἔσβεσε, καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ κατεσκότισεν.

Ἐκ τούτου ὁ μέθυσος πρὸς οὐδὲν ἔργον ἐστὶν ἐπιτήδειος· εἰάν ἐμπιστευθῆς αὐτῷ λόγον ἢ ἔργον μυστικόν, τὸ μυστικόν σου γίνεται φανερόν, ἀφ' οὗ ἐκκενώσῃ τὰ ποτήρια· εἰάν ἐγχειρίσῃς αὐτῷ τὸ ἀργύριόν σου, μετ' ὀλίγον ἀφισροῖ αὐτὸ εἰς τὰ καπηλεῖα· ἀπατᾶς σεαυτὸν, εἰάν ἐλπίσῃς ἐξ αὐτοῦ ἔργον τεχνητὸν καλῶς κατεσκευασμένον· διότι τὰ τεχνητὰ ζητοῦσι νοῦν καὶ ὀφθαλμὸν καὶ χεῖρα· τοῦ δὲ μεθύσου ὁ νοῦς ἐστὶ τεταραγμένος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ θολοί, ἢ χεὶρ τρομαλέα· εἰάν περιμένῃς ἀπ' αὐτοῦ ὑπηρεσίαν, λανθάνεσαι· διότι αὐτὸς ἐστὶν ὑπηρέτης καὶ δούλος ἄλλου δεσπότη, ἢ γουν τῆς μέθης· « Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυ-
ριοῖς δουλεύειν ». Πρὸς οὐδὲν ἔργον ἐπιτήδειός ἐστιν ὁ μέθυσος, οὐδὲ πρὸς μάθησιν,

οὐδὲ πρὸς ὑπουργίαν βασιλικήν, οὐδὲ πρὸς διοίκησιν ἀξιωματικὴν, οὐδὲ πρὸς ἐπάγγελμα στρατιωτικόν, οὐδὲ πρὸς πραγματείαν, οὐδὲ πρὸς τέχνην, οὐδὲ πρὸς οἰκονομίαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ οἴκου.

Ἐὰν δὲ ἐρευνήσωμεν τῶν μεθυσκόντων ποτῶν τὰ ἰδιώματα, βλέπομεν καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἀναγκαίως ἀκολουθοῦσας ἀσθενείας τοῦ σώματος. Πάντα τὰ ποτὰ, ὅσα προξενούσι μέθην, πολλὰ περιέχουσι μερίδια θερμὰ, πνευματώδη, φλογιστικά· ὅταν οὖν πολλὴν ποσότητά ἐξ αὐτῶν πίνωμεν, τότε μέρος μὲν τῶν λεπτοτέρων αὐτῶν μεριδίων ἀναθαίνει εὐθὺς ὡς καπνὸς ἐπάνω εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν μυελόν· μέρος δὲ μένει εἰς τὸν στόμαχον, καὶ μέρος διαδίδεται εἰς τὰς φλέβας, εἰς τὸ αἷμα, εἰς τὴν χολήν, εἰς τὸν πνεύμονα, εἰς τὸ ἥπαρ, εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὰ νεῦρα, εἰς τὰς ἴνας, εἰς τοὺς μυῶνας, εἰς τοὺς χόνδρους, εἰς τὸ κρέας, ἐνὶ λόγῳ, εἰς πάντα τὰ στερεὰ καὶ ῥευστὰ, καὶ εἰς πάντα τὰ μέρη καὶ μέλη τοῦ σώματος. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τοιαῦτα μερίδια διὰ τὴν πολλὴν αὐτῶν λεπτότητα καὶ θερμότητα εἰσὶ πολλὰ δραστηρικὰ καὶ φλογερά, διὰ τοῦτο καὶ κλονούσι καὶ φλέγουσι πάντα τὰ μέρη καὶ μέλη τοῦ σώματος εἰς ὅσα εἰσέρχονται· ἐκ τούτου γεννῶνται αἱ κεφαλαλγίαι, καὶ οἱ κλόνοι τῆς κεφαλῆς καὶ αἱ σκοτοδιναίσεις· ἡ θάλωσις τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ στομάχου ἢ ναυτία καὶ οἱ ἔμετοί, τοῦ αἵματος ἢ ἑξάψις, τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν ἢ ἀδυναμία. Ὅσοι δὲ πυκνῶς μετέρχοντα

τὰς τοιαύτας πολυποσίας, ἐκείνων τὰ μέλη, καταφλεγόμενα ὑπὸ τῶν καυστικῶν μεριδίων, ἀπωλοῦσι τὰς ἐλαστικὰς αὐτῶν δυνάμεις, τὰς ἀνταθούσας καὶ διωκούσας τὰ ἐν αὐτοῖς εἰσερχόμενα ἑτεροειδῆ μερίδια· ἐκ τούτου δὲ ἀκολουθοῦσιν αἱ ὀφθαλμιάσεις, αἱ περιπνευμονίαι, αἱ στηθαλγίαι, αἱ παραλυσίαι τῶν μελῶν, οἱ τρόμοι, οἱ ὕδρωπες, αἱ ἀποπληξίαι. Ταῦτα οὐκ εἰσὶ λόγια λαλούμενα, ἀλλὰ πράγματα βλέπομενα· πόσους μεθύσους βλέπομεν σχεδὸν τυφλοὺς; πόσους στηθαλγοῦντας, ἢ φθισιῶντας; πόσους ἢ παραλυτικούς, ἢ τρέμοντας ὡς ὁ Κάϊν; πόσους ὕδρωπικούς, καὶ πόσους δι' ἀποπληξίας ἀποθνήσκοντας αἰφνιδίως, ἐν τῷ μέσῳ ἐνίοτε τοῦ δρόμου;

Ἐὰν ἡ μέθη ἔφθειρε μόνον τὸ σῶμα, καὶ ἐσμίκρυνε μόνον τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, πρόσκαιρος ἦν ἡ ἐξ αὐτῆς βλάβη. Τὸ σῶμά ἐστι κατὰ φύσιν φθαρτὸν, ὅθεν, καὶ μὴ διαφθαρτῆ ὑπὸ τῆς μέθης, φθίρεται τέλος πάντων ὑπ' αὐτῆς τῆς πολυκαιρίας· ἡ ζωὴ ἔχει τέλος, διὸ καὶ μὴ ἀποθάνωμεν ὑπὸ τῶν ἀρρώστημάτων τῆς μέθης, ἀποθνήσκομεν ὁμῶς, ὑπὸ τοῦ γήρατος δαμασθέντες· «Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ἢ ζήσεται, καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον;» Ἄλλ' ἡ μέθη βλάπτει καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ ὑστερεῖ τῆς σωτηρίας, ἐπειδὴ κατακρημνίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς πολλὰ καὶ βαρύντατα ἀμαρτήματα· εἰς ἀσελγείας ἀλλοκότους, εἰς ὄρκους παραλόγους, εἰς θυμοὺς ἀκρατήτους, εἰς ὕβρεις, εἰς πληγὰς, εἰς φόβους, εἰς βλασφημίας, καὶ εἰς τὴν ἄρνησιν

δὲ τῆς πίστεως κατεπόντισε πολλοὺς ἢ μέθη· ἀθάνατος οὖν καὶ ἀτελεύτητός ἐστι τῆς μέθης ἢ βλάβη· διότι τοὺς ἀμαρτάνοντας καὶ εἰς τὴν ἀμαρτίαν ἐπιμένοντας περιμένει τῆς αἰωνίου κολάσεως τὸ πῦρ· διὰ τοῦτο δὲ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ προφήτης ἐξεφώνησε

Ἡ. 5. 11. τὸ οὐαὶ ἐναντίον τῶν μεθύοντων· « Οὐαί, » εἶπεν, οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωὶ », καὶ τὸ σίκερα, ἡγουν τὰ μεθύσκοντα ποτὰ, διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὄψέ· « ὁ γὰρ οἶνος » αὐτοὺς συγκαύσει. » Τὸ αὐτὸ δὲ οὐαὶ ἐβεβαίωσε κατ' αὐτῶν καὶ ὁ σοφώτατος Σολομών. « Τίνι οὐαὶ; εἶπε, τίνι θόρυβος, » τίνι κρίσεις; τίνι δὲ ἀηδία καὶ λέσχαι; τίνι » συντρίμματα διακενῆς; τίνος πελιδνοὶ οἱ » ὀφθαλμοί; Οὐ τῶν χρονονζόντων ἐν οἴνοις, » οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται; »

Ἄλλ' ὁ θεός, λέγεις, οὐ παρατηρεῖ τὰ τῶν μεθύοντων ἀμαρτήματα, ἐπειδὴ γνωρίζει, ὅτι οἱ μεμεθυσμένοι εἰσὶν ἔξω φρενῶν, ἐπομένως οὐδὲ παροργίζεται, οὐδὲ τιμωρεῖ αὐτοὺς διὰ τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα· ἀδελφε, πλανᾷς σεαυτὸν· διότι συμβαίνει τὸ ἐναντίον· παροργίζεται δηλονότι ὁ θεός κατὰ τῶν μεθύοντων καὶ παιδεύει αὐτοὺς αὐστηρῶς· ἀλλὰ διὰ τί ἄκουσον, καὶ μάθε ἐκ τούτου τοῦ παραδείγματος. Ἐάν τις βασιλεὺς ἐνεχειρίζῃ σοὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν ζωγραφηθεῖσαν, σὺ δὲ λαβὼν αὐτήν, διὰ μέλανος ἐπίτηδες ἐξήλιφες τοὺς βασιλικούς αὐτῆς χαρακτῆρας, πόσον ὠργίζετο κατὰ σοῦ, καὶ πόσον σὲ ἐπαίδευσεν ὁ βασιλεὺς ἐκείνος; Ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ὁ κύ-

ριος καὶ δημιουργὸς πάσης τῆς κτίσεως ἐθηκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, τὴν διὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐμφυσήματος πλασθεῖσαν. « Καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον Γεν. 2. 7. » χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ » πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο » ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν ». Αὐτὴ δὲ ἢ πνοὴ τῆς ζωῆς, ἢ γοῦν ἢ ψυχὴ ἐστὶν ἢ εἰκὼν τοῦ θεοῦ· τοῦτό δὲ ἐστὶ τὸ ἀναγινωσκόμενον ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ· « Καὶ ἐποίησεν Γεν. 1. 72. » ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον » κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. Ὁ νοῦς εἰκονίζει τὸν πατέρα, ὁ λόγος τὸν υἱόν, ἢ θέλησις τὸ πνεῦμα· ἢ κρίσις, ἢ πρόνοια, τὸ ἔλεος, ἢ πανταχοῦ παρουσία εἰςὶ χαρακτῆρας τῆς ὑπερουσίου θεότητος· τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας ἔχει καὶ ἢ εἰκὼν, ἢ γοῦν ἢ λογικὴ ψυχὴ· κρίνει ὁ θεός, κρίνει καὶ ὁ ἄνθρωπος, πλὴν ὁ θεός κρίνει πάντοτε κρίσιν δικαίαν, ἐπειδὴ ἐστὶν ἀπαθής· ὁ δὲ ἄνθρωπος κρίνει πολλάκις κρίσιν ἀδικόν, ἐπειδὴ ἐστὶν ἐμπαθής· προνοεῖ ὁ θεός, προνοεῖ καὶ ὁ ἄνθρωπος, πλὴν τοῦ μὲν θεοῦ ἢ πρόνοιά ἐστὶν ἀπταιστος, ἐπειδὴ ὁ θεός ἐστὶν ὑπερτέλειος· τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἢ πρόνοια πολλάκις ἐστὶ σφαλερὰ, ἐπειδὴ ἐστὶν ἀτελής· ἐλεεῖ ὁ θεός, ἐλεεῖ καὶ ὁ ἄνθρωπος, πλὴν τοῦ μὲν θεοῦ τὸ ἔλεός ἐστὶν ἄμετρον, τοῦ δὲ ἀνθρώπου μεμετρημένον· πανταχοῦ παρὼν ὁ θεός, πανταχοῦ ἔρχεται καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, πλὴν ὁ θεός κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐσι πανταχοῦ, ὡς ἄπειρος καὶ ἀπεριόριστος· ὁ δὲ νοῦς κατὰ διαφόρους καιροὺς εὐρίσκεται εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος, ὡς πεπερασμένος καὶ περιοριστός. Ἀληθῶς τα-

Παροιμ.
23.
29, 30.

ράτ τει τὴν ψυχὴν ὁ θυμὸς, σκοτίζει αὐτὴν ἢ ὑπερηφάνεια, ἀρπάζει τὸ διακριτικὸν αὐτῆς ὁ σαρκικὸς ἔρωσ, καὶ ἐκνευρίζει τὰς δυνάμεις αὐτῆς πᾶν ἄλλο πάθος· ἢ μέθη ὁμῶς προξενεῖ ὑπερβάλλουσαν βλάβην εἰς τὴν ψυχὴν καὶ διαφθοράν· αὐτὴ φθείρει τὸν νοῦν, φθείρει τὸν λόγον, φθείρει τὴν θέλησιν· ὅθεν ὁ μεμεθυσμένος οὐδὲ νοεῖ ὀρθῶς, οὐδὲ λαλεῖ εὐτάκτως, οὐδὲ θέλει τὸ πρέπον, οὐδὲ διακρίνει τὰ πράγματα, οὐδὲ προνοεῖ περὶ τῶν μελλόντων, οὐδὲ δύναται προσηλῶσαι τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς θεωρίαν καὶ μελέτην. Πῶς οὖν πιστεύεις, ὅτι οὐκ ὀργίζεται ὁ θεὸς κατ' ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς μέθης καταμελαινοῦσι τὸ κάλλος τῆς εἰκόνας αὐτοῦ, καὶ ἐξαλείφουσι τοὺς θεοὺς αὐτῆς χαρακτῆρας; Ὁ θεὸς ἔπλασέ σε λογικόν, ἵνα εἰκονίζῃς τὴν ἑαυτοῦ θεότητα, σὺ δὲ διὰ τῆς μέθης γίνεσαι ἄλογος, καὶ αὐτῶν τῶν ἀλόγων χείρων, ἔπειτα λέγεις, ὅτι ὁ θεὸς οὐ παροργίζεται, βλέπων σε μεμεθυσμένον;

Ὅστις ἀμαρτάνει ἐν ἀγνοίᾳ, ἤγουν ἀμαρτάνει, μὴ γνωρίζων, ὅτι τὸ ἔργον, ὃ πράττει, ἐστὶν ἀμαρτία, μηδὲ ἰδὼν ποτε τὴν βλάβην, τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ἀμαρτίας, εἰς ἐκεῖνον ὁ θεὸς γίνεται συγκαταβατικὸς καὶ συγγνώμων· « Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας » δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας », εἶπεν ὁ Κύριος· τοῦτο δὲ τὸ ὀλίγον ἀνάλογόν ἐστι τῇ ἀγνοίᾳ· ὅσον δηλαδὴ περισσοτέρα ἢ ἀγνοία, τόσον ὀλιγωτέρα ἢ τιμωρία. Ἐὰν οὖν οἱ μεθύοντες οὐδὲ ἐγίνωσκον, ὅτι ἢ μέθη ἐστὶν ἀμαρτία, οὐδὲ ἔβλεπον, πόσῃ βλάβην προξενεῖ, ἥσαν συγγνώμης ἄξιοι·

ἀλλὰ τίς χριστιανὸς οὐκ ἀκούει καθ' ἑκάστην τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ θεοῦ, κραυγάζουσαν· « Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε » βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ » καὶ μέθη »; τίς οὐκ ἀκούει τὸ ἀποστολικὸν κήρυγμα τοῦ Παύλου· « Καὶ μὴ μεθύσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτεία »; τίς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις οὐ βλέπει τὴν φρενοληψίαν, τὰ συντρίμματα, τὴν αἰσχύνην, τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν τῶν μεθύοντων; Ἐπειδὴ οὖν ὁ μεθύων ἀμαρτάνει ἐν γνώσει, ἤγουν ἀμαρτάνει, καὶ τὴν ἀμαρτίαν γνωρίζων, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς βλάβην βλέπων, παιδευθήσεται αὐστηρῶς κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου, εἰπόντος· « Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα » τοῦ Κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας, » μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, » δαρήσεται πολλάς ».

Τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα γίνεται ἐλαφρότερον ἢ βαρύτερον κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις· ὅταν ἀμαρτάνωμεν κρυφίως, τότε ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἐλαφρότερα, ἐπειδὴ τότε οὐ δένα ἄλλον, εἰμὴ ἑαυτοὺς μόνον βλάπτωμεν· ὅταν δὲ ἀμαρτάνωμεν φανερά, τότε ἡ ἀμαρτία γίνεται βαρυτάτη, ἐπειδὴ σκανδαλίζομεν καὶ βλάπτωμεν καὶ πολλοὺς ἄλλους· καὶ πᾶς μὲν ἀμαρτωλὸς ἀγωνίζεται παντὶ τρόπῳ, ἵνα κρύψῃ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ τὴν αἰσχύνην· κρυφίως κλέπτει ὁ κλέπτης, κρυφίως πορνεῖ ὁ πόρνος, κρυφίως ἐπιβουλεύει ὁ ἐπίβουλος· ὁ δὲ μεθύσος μεθύσκειται παρόρησι· ἔρχεται φανερά εἰς τὰς συναναστροφὰς τῶν μεθύοντων, φανερά

Λουκ. 12.
44.

Λουκ. 21.
34.

Ἐφεσ. 5.
18.

Λουκ. 12.
27.

προσκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ συγκοινωνοὺς τῆς μέθης, φανερὰ ἐμβαίνει εἰς τὰ κοινὰ καπηλεῖα, ὅπου τῶν μεθύοντων τὸ πλήθος, καὶ κάθηται ἐκεῖ ἀναισχύντως, καὶ πίνει ἐνώπιον πάντων ἀκορέστως, καὶ καταμεθύσκειται ἐλευσινῶς· ἀλλὰ καὶ τοῦτο πολλῆς παρατηρήσεως ἄξιον. Πᾶς μὲν ἁμαρτωλὸς δύναται, ὅταν προσέχη, κρύψαι ὅπως δὴ ποτε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ κρύπτει ὁ φθονερός τὸν φθόνον, καὶ ὁ δολερός, τὸν δόλον, κρύπτει ὁ ὑπερήφανος τὴν ὑπερηφάνειαν, καὶ ὁ μνησικάκος, τὴν μνησικακίαν· ὁ δὲ μέθυσος, κἂν θέλη, κἂν προσέχη, οὐ δύναται κρύψαι τῆς ἰδίας μέθης τὴν αἰσχρότητα· μόλις ἐμέθυσε, καὶ εὐθύς ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ παρῶρησιάζεται· εὐθύς βλέπουσιν οἱ περιστῶτες, ὅτι ἐστὶ μεμεθυσμένος. Μόνη οὖν ἡ ἁμαρτία τῆς μέθης οὐ δύναται κρυβῆναι, ἀλλὰ καὶ γίνεται παρῶρησιάζουσα, ἀλλὰ καὶ γίνεται παρῶρησιάζουσα ἐμφανέστατα. Τίς δὲ ἀγνοεῖ, πόσον σκανδαλίζει ἡ φανερὰ ἁμαρτία; τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι τὸ σκάνδαλον πολυπλασιάζει τὴν ἁμαρτίαν; ἢ τίς οὐκ ἤκουσε τὴν κατὰ τοῦ σκανδαλίζοντος φοβερὰν τοῦ θεοῦ ἀπόφασιν· « Ὅς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα » τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων » εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ » μύλος ὀνικός ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, » καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς » θαλάσσης· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖ » ναί, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται ». Πόσους δὲ οὐ μόνον τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀπίστων σκανδαλίζει ὁ μεμεθυσμένος διὰ τῆς φανεραῦς αὐτοῦ ἁμαρτίας;

Ματθ. 18.
6, 7.

Οἱ ἄπιστοι βλέποντες τοὺς πιστοὺς μεμεθυσμένους, καὶ ἐμέτοντας, καὶ κραυγάζοντας, καὶ ὑβρίζοντας, καὶ δέροντας καὶ πίπτοντας, καὶ συντριβομένους, μέμφονται τὴν ἀνώμητον τοῦ Χριστοῦ πίστιν· ὅποια τὰ ἔργα αὐτῶν, λέγουσι, τοιαύτη ἐστὶ καὶ ἡ τούτων πίστις. Διὰ τοὺς μεθύσους οὖν βλασφημεῖται ἡ τοῦ Χριστοῦ πίστις, τουτέστιν ὁ Χριστός· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενον· « Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ » θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι ». Φρίξατε οὖν, πανάθλιοι, ὅσοι ὑπὸ τοῦ θεοστυγοῦς πάθους τῆς μέθης κατακυριεύσθε.

Ῥωμ. 2.
24.

Οὐ παιδεύει, λέγεις, ὁ θεὸς τοὺς μεθύοντας; Καὶ ποῖα ἄλλη ἢ βαρυτέρα, ἢ θλιβωτέρα παιδεύσις τῆς στερήσεως τῆς θείας βασιλείας; ταύτην τὴν παιδευσιν ὤρισεν ὁ θεὸς κατὰ τῶν μεθύοντων· « Οὔτε κλέπται, » εἶπε διὰ στόματος τοῦ ἀποστόλου αὐτοῦ, » οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδο- » ροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ οὐ κλη- » ρονομήσουσι ». Ποῦ δὲ νομίζεις, ὅτι καταντῶσιν οἱ ἀπόκληροι τῆς θείας βασιλείας; αὐτοὶ κταντῶσιν, ὅπου ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, ὅπου τῶν ὀδόντων ὁ βρυγμὸς καὶ ὁ τάρταρος, ὅπου τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἀλλὰ διὰ τί; διότι ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἐδίδαξεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλη κατάστασις, εἰμὴ δύο μόνων, ἡ ἀπόλαυσις τῆς θείας βασιλείας, καὶ ἡ καταδίκη τῆς αἰωνίου κολάσεως· ὅθεν ὅστις στερηθῇ τῆς πρώτης, καταντᾷ εἰς τὴν δευτέραν· « Καὶ ἀπελεύ- » σονται οὗτοι, εἶπεν ὁ Κύριος, εἰς κόλασιν

1. Κορ. 6.
10.

Ματθ. 25.
46.

» αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι, εἰς ζωὴν αἰώνιον ». **Καὶ ταῦτα μὲν εἰσιν ἀληθινὰ καὶ βέβαια, σὺ δὲ τολμᾶς καὶ λέγεις, ὅτι ὁ θεὸς οὐ παιδεύει τοὺς μεθύοντας.**

Γνωρίζω ἐγὼ καλῶς, πόθεν προέρχεται ἡ τοιαύτη τόλμη. Ὁ πληθυσμὸς τῆς μέθης κατέστησεν ἀναισθήτους τοὺς ἀνθρώπους, ὑπερεπλήθυνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν μεθύοντων· ἐκ τούτου ἐσβέσθη ἡ ἐντροπὴ τῆς μέθης καὶ ἡ αἰσχύνῃ· ἐκ τούτου πᾶσα ἄλλη ἁμαρτία γίνεται ὅπωςδῆποτε κρυφίως, ἡ δὲ μέθη ἀναφανδὸν καὶ πεπαρρησιασμένως· ἐκ τούτου ἔπαυσε καὶ τῆς συνειδήσεως ὁ ἔλεγχος· ὅθεν, ὅσοι μεθύουσιν, οὐδόλως συλλογίζονται, ὅτι ἁμαρτάνουσιν, οὐδὲ διακρίνουσι, πόσον ὁ θεὸς κατ' αὐτῶν ὀργίζεται, καὶ ποίαν τιμωρίαν κατ' αὐτῶν ἐτοιμάζει· ἐκ τούτου καὶ αὐτοὶ οἱ νήφοντες οὐδὲ μεγάλην λογίζονται τῆς μέθης τὴν αἰσχύνῃν, οὐδὲ βαρύτερα τῆς μέθης τὸ ἁμάρτημα· μετεβλήθη δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς μέθης· καὶ ἡ μὲν μέθη ὀνομάζεται εὐθυμία· οἱ δὲ μεμεθυσμένοι, εὐθυμοί. Ἄνθρωποι, μὴ πλα-

Γαλ. 6. 7. γᾶσθε· « θεὸς οὐ μυκτηρίζεται ». Ὁ θεὸς οὐ κρίνει κατὰ τὰ διεφθαρμένα τῶν ἀνθρώπων βουλευματα, οὐδὲ ἐπιβλέπει εἰς τὰς πονηρὰς τῶν ἀνθρώπων συνηθείας, ἀλλὰ κρίνει κατὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀποφασίζει κατὰ τοὺς αἰωνίους αὐτοῦ νόμους.

Ἄνθρωπε, μὴ πλανᾶσαι· ὁ πληθυσμὸς τῶν μεθύοντων οὐ σμικρύνει, ἀλλ' αὐξάνει τὴν θεῖαν ἀγανάκτησιν. Ὄταν ἐπὶ Νῶε ὑπερεπλήθυνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἁμαρτανόν-

των, τότε ὁ θεὸς κατεπόντισε τὸν κόσμον· ὅταν ἐπὶ Λὼτ ἐπλήθυναν τῶν Σοδομιτῶν αἱ ἀνομίαι, τότε ὁ θεὸς κατέκαυσε τὰ Σόδομα. Ἄνθρωπε, μὴ πλανᾶσαι ὑπὸ τῶν ὀνομάτων· διότι τὰ ὀνόματα οὐ μεταβάλλουσι τὰ πράγματα· ἀλλ' ἄκουσον τὴν πανεύσπλαγγνον φωνὴν Κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ὅστις οὐρανόθεν προσκαλεῖ σε, λέγων· « Ἐγειραι, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν »· ἐγειραι ἀπὸ τοῦ θανατηφόρου ὕπνου τῆς μέθης, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν αὐτῆς ἔργων· ἐγειραι καὶ ἴδε, ὅτι ἡ μέθη ἐξαλείφει τοὺς ἐν σοὶ χαρακτῆρας τῆς εἰκόνης τοῦ θεοῦ, καὶ ποιεῖ σε ἄλογον, καὶ τῶν ἀλόγων ζῶων θηριωδέερον. « Ἐγειραι, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν », καὶ ἴδε, ὅτι ἡ μέθη ἀρπάζει τὴν ὑπὸ θεοῦ δοθεῖσάν σοι ἐπιτηδεϊότητα, καὶ ποιεῖ σε ἀδέξιον πρὸς πάντα καὶ ἀνεπιτηδεῖον· σκορπίζει τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ ἐγκαταλείπει σε γυμνὸν καὶ τετραχηλισμένον· ἀφανίζει τὴν τιμὴν σου, καὶ ἀναδεικνύει σε ὄνειδος ἀνθρώπων, καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ· διαφθείρει τὴν ὑγίαν σου, καὶ προξενεῖ σοι πόνους καὶ ὀδύνας· φέρει καὶ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τὸ θέριστρον ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ θερίζει ἄωρον τὴν ζωὴν σου. « Ἐγειραι, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν », καὶ ἴδε, ὅτι ἡ μέθη ὑστερεῖ σε τῆς ἐπουρανίου δόξης καὶ μακαριότητος, καὶ ἐτοιμάζει σοὶ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Μὴ φοβηθῆς τῆς συνηθείας τὴν δύναμιν· διότι, ἐὰν ἀποφασίσῃς ἀποστῆναι ἀπὸ τῆς μέθης καὶ φεύγῃς τῶν μεθύοντων τὰς συναναστρα-

φᾶς, καὶ ἀποστρέφῃς τὰ ὄμματά σου ἀπὸ τῶν ποτηρίων τῆς πολυποσίας, καὶ ἀπομακρύνῃς ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν καπηλείων καὶ ἀπὸ παντὸς ἄλλου τόπου, ἐν ᾧ οἱ πότοι γίνονται, ἔρχεται εὐθὺς ἐπὶ σοὶ ὁ παντοδύναμος φωτισμὸς τῆς θείας χάριτος, ὅστις ἐνισχύει σε κατὰ τῆς πονηρᾶς συνθηείας, καὶ δεικνύει σε νικητὴν καὶ τροπαιοῦχον κατὰ τῶν πειρασμῶν τῆς μέθης· διότι αὐτὸς ὁ προσκαλῶν σε, ἵνα ἐγερθῆς ἀπὸ τοῦ ὕπνου τῆς μέθης, καὶ ἀνασταθῆς ἐκ

τῶν νεκρῶν αὐτῆς ἔργων, αὐτὸς ὑπόσχε-
 ται σοὶ τὸν παντοδύναμον φωτισμὸν· « Ἐ.
 » γειραι, λέγει, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ
 » τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοὶ ὁ Χριστός.
 » Τοῦ λοιποῦ, ἀγαπητοί μου ἐν Κυρίῳ, μὴ
 » μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτεία,
 » ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, λαλοῦντες
 » ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς
 » πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν
 » τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ ».

Αἰτ. 18.
19.

